

Міжнародний гуманітарний університет
Кафедра менеджменту

О. Б. Каламан, С. П. Левченко

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійних робіт
з дисципліни
«Економічна теорія»

для студентів, які навчаються за спеціальністю
181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології»
СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання

Одеса МГУ-2024

Методичні вказівки до виконання самостійних робіт з дисципліни
“Економічна теорія” для студентів, які навчаються за спеціальністю 181
«Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології» СВО
«Бакалавр» денної та заочної форм навчання / О. Б. Каламан, С. П. Левченко
– Одеса: МГУ, 2024. – 13 с.

Укладачі:

О. Б. Каламан – д.е.н., доц. кафедри менеджменту

С. П. Левченко – викладач кафедри менеджменту

Рецензент:

Н. Д. Маслій, доктор економічних наук, професор, Одеський національний
університет ім. І. І. Мечникова

В.о.завідувача кафедри менеджменту, доцент

О. Б. КАЛАМАН

Рекомендовано до друку рішенням Вченої Ради

Міжнародного гуманітарного університету

(протокол № 1 від 31.08.2024)

Загальні положення

Дисципліна «Економічна теорія» є базовою та важливою складовою економічної освіти і вивчається з метою розкриття основних принципів, концепцій та теорій, які лежать в основі сучасної економічної науки та діяльності. Основною метою цього курсу є ознайомлення студентів із базовими економічними законами, а також надання студентам глибокого розуміння економічних закономірностей та явищ, що відбуваються у сфері економіки, а також розвиток аналітичного та критичного мислення.

Метою курсу «Економічна теорія» є надання студентам фундаментальних знань і розуміння базових економічних концепцій, принципів та моделей, які є основою для подальшого вивчення та аналізу інших дисциплін економічного спрямування, а також формування аналітичних та критичних навичок для розуміння та вирішення складних економічних проблем у сучасному світі.

Передумови для вивчення. Даний курс є базовим для вивчення економічних та управлінських дисциплін. У подальшому дана дисципліна передуює вивченню дисципліні «Економіка підприємства».

У процесі реалізації програми дисципліни «Економічна теорія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності

ЗК 1. Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК 9. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 6. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

СК 10. Здатність розробляти проекти нормативної документації з використанням чинної законодавчої бази та довідкових матеріалів.

Навчальна дисципліна «Товарознавство харчових продуктів у готельно-ресторанній сфері» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

ПР 2. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

ПР 20. Вміти укладати ділову документацію державною мовою

ПР 25. Виявляти творчу ініціативу з питань ринкової трансформації економіки

ПР 28. *Розробляти концепції та проекти закладів ресторанного господарства з урахуванням регіонального аспекту та стратегічних пріоритетів України.*

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. Основні поняття та категорії економічної теорії (попит, пропозиція, ринок, конкуренція, ресурси, капітал, доходи тощо).
2. Економічні системи (планова, ринкова, змішана економіка) та їх еволюція.

3. Механізми функціонування світової економіки (глобалізація, міжнародна торгівля, валютні курси, інтеграційні процеси).
4. Методи економічного аналізу та моделювання (графічний, табличний, математичний).
5. Основні теорії та концепції, розроблені економістами різних історичних епох.

Уміння:

1. Аналізувати економічні явища та процеси на мікро- та макрорівнях.
2. Застосовувати економічні теорії для оцінки поведінки споживачів, виробників, урядів і ринків.
3. Використовувати методи економічного аналізу для прогнозування змін на ринку.
4. Інтерпретувати статистичні дані, що відображають економічні показники (ВВП, рівень безробіття, інфляція тощо).
5. Будувати графіки, таблиці та економічні моделі для ілюстрації взаємозв'язків між змінними.
6. Оцінювати вплив економічної політики на суспільство та бізнес.
7. Робити висновки на основі економічного аналізу та аргументувати їх.

Навички:

1. Робота з економічною інформацією (збір, обробка, аналіз).
2. Використання програмного забезпечення для економічного аналізу (Excel, спеціалізовані економічні програми).
3. Вміння працювати з аналітичними матеріалами, науковими статтями та статистичними збірниками.
4. Розробка простих економічних моделей та прогнозів.
5. Розв'язання прикладних задач з економічної теорії (наприклад, розрахунок еластичності, рівноважної ціни, точок беззбитковості).
6. Критичне мислення при оцінці економічних явищ та політики.
7. Комунікація економічних ідей у письмовій та усній формі (написання аналітичних записок, презентація висновків).

Вимоги до виконання самостійних робіт

Виконується у письмовій формі :

- Завдання до самостійних робіт ,де студент повинен відповісти на питання

та розкрити головну тему питання чи заповнити таблицю.

- Реферат – повинен містити титульну сторінку , зміст , основну частину. де студенти повинні розкрити тему , використанні джерела . Обсяг 3-5 сторінок , розмір шрифту 14 , інтервал 1,5 , відступи 2 мм зі всіх сторін.

- Повідомлення - обсяг не більше 2 сторінок 14 шрифтом , розкрити головну тему та захист на практичній роботі

- Презентація – повинна містити мінімум 10 слайдів, де буде розрита тема,

супутні фото та відеоматеріал , а також список джерел.

- Індивідуальні завдання - повинен містити титульну сторінку , зміст , основну частину. де студенти повинні розкрити тему , використанні джерела . Обсяг не менше 4 сторінок , розмір шрифту 14 , інтервал 1,5

,

відступи 2 мм зі всіх сторін.

Практичні завдання за темами

Тема 1. Поняття економічної теорії як науки

- **Мета:**

- Ознайомитися з основами економічної теорії, її місцем у системі наук.
- Дослідити історію розвитку економічних поглядів та їх вплив на сучасну економіку.

- **Основні питання до вивчення:**

- Що таке економічна теорія? Її об'єкт і предмет.
- Основні етапи розвитку економічної науки.
- Поняття економічних ресурсів та потреб.
- Взаємозв'язок економічної теорії з іншими дисциплінами.

- **Завдання до самостійної роботи:**

- Підготувати коротку презентацію про основні школи економічної теорії.
- Проаналізувати приклади ефективного використання ресурсів у сучасній економіці.
- Підготувати доповіді на тему: «Роль економічної теорії у вирішенні глобальних викликів», «зв'язок з економічної теорії з певною галуззю (на вибір здобувача).

Тема 2. Суспільне виробництво та форми його організації

- **Мета:**

- Вивчити сутність суспільного виробництва, його фактори та форми організації.
- Розглянути фундаментальні категорії товарного виробництва.

- **Основні питання до вивчення:**

- Що таке суспільне виробництво? Його фактори.
- Порівняльна характеристика натурального і товарного господарства.
- Суть категорій: товар, вартість, споживна вартість.
- Крива виробничих можливостей та її значення.

- **Завдання до самостійної роботи:**

- Побудувати криву виробничих можливостей для обраного виробничого прикладу.
 - Скласти таблицю порівняння натурального та товарного господарства.
 - Провести аналіз товарів на локальному ринку за критеріями споживної вартості.
-

Тема 3. Поняття економічної системи. Поняття власності

- **Мета:**

- Зрозуміти сутність економічних систем та їх типів.
- Дослідити форми власності та їх роль в економічному розвитку.

- **Основні питання до вивчення:**

- Що таке економічна система? Основні питання, які вона вирішує.
- Типи економічних систем та їх характеристика.
- Поняття власності, її форми.
- Особливості первісної, планової, ринкової та змішаної економічних систем.

- **Завдання до самостійної роботи:**

- Провести дослідження структури економічної системи України.

- Скласти таблицю характеристик економічних систем (планова, ринкова, змішана).
 - Підготувати приклади з історії розвитку форм власності.
-

Тема 4. Поняття попиту та пропозиції

- **Мета:**

- Вивчити основні принципи формування попиту та пропозиції на ринку.
- Ознайомитися з поняттям еластичності та винятками із законів попиту і пропозиції.

- **Основні питання до вивчення:**

- Закон попиту та закон пропозиції: сутність та графічне зображення.
- «Хрест Маршалла» і ринкова рівновага.
- Поняття еластичності попиту і пропозиції.
- Винятки із законів попиту і пропозиції: ефекти Гіффена, Веблена, моди, сноба.

- **Завдання до самостійної роботи:**

- Побудувати графік «хреста Маршалла» для заданих даних.
 - Підготувати приклади товарів із високою та низькою еластичністю попиту.
 - Провести дослідження щодо впливу ефектів моди та сноба на споживчий вибір.
-

Тема 5. Ринок та конкуренція

- **Мета:**

- Дослідити структуру ринку, його функції та роль конкуренції.
- Зрозуміти принципи державного регулювання конкуренції.

- **Основні питання до вивчення:**

- Що таке ринок? Його структура та функції.
- Форми конкуренції: досконала і недосконала.
- Державне регулювання конкуренції.
- Роль Антимонопольного комітету.

- **Завдання до самостійної роботи:**

- Проаналізувати приклад недосконалої конкуренції (монополії чи олігополії) у світі.
 - Скласти таблицю порівняння досконалої і недосконалої конкуренції.
 - Підготувати презентацію про діяльність Антимонопольного комітету України.
-

Тема 6. Теорія фірми. Дохід та прибуток

- **Мета:**

- Розглянути основні принципи функціонування фірм, поняття доходу та прибутку.
- Дослідити їх класифікацію та ефективність використання.

- **Основні питання до вивчення:**

- Фірми як суб'єкти ринкової економіки, їх класифікація.
- Поняття доходу: номінальний і реальний.
- Прибуток: види та принципи розрахунку.
- Ефективність використання доходів.

- **Завдання до самостійної роботи:**

- Розрахувати валовий дохід і прибуток для заданих умов.
 - Підготувати аналіз діяльності обраної компанії (української чи міжнародної).
 - Написати есе: «Вплив реального доходу на добробут населення».
-

Тема 7. Державне регулювання економіки

- **Мета:**

- Вивчити функції держави у регулюванні економіки.
- Зрозуміти принципи кредитно-грошової та податково-бюджетної політики.

- **Основні питання до вивчення:**

- Функції держави в економічному регулюванні.
- Методи державного впливу на економіку.

- Інструменти кредитно-грошового регулювання.
- Принципи податково-бюджетного регулювання.
- **Завдання до самостійної роботи:**
 - Підготувати приклади використання податково-бюджетної політики в різних країнах.
 - Дослідити основні інструменти кредитно-грошового регулювання НБУ.
 - Скласти схему взаємодії податкової та грошово-кредитної політики в Україні.

Питання до рефератів

1. Економічна теорія і її розвиток.
2. Призначення та основні завдання економічної теорії.
3. Суб'єкти економічних відносин.
4. Попит і пропозиція в економіці.
5. Меркантилізм як економічна школа
6. Розвиток фізіократії
7. Неокласицизм в економічній думці
8. Протистояння класичної політичної економії та марксизму
9. Протистояння кейнсіанства та монетаризму
10. Неокласичний синтез як економічна думка сьогодення
11. Закони ринку.
12. Роль уряду в економіці.
13. Еластичність попиту та пропозиції.
14. Функції грошей в економіці.
15. Теорія споживача.
16. Теорія фірми.
17. Ринкова конкуренція та її особливості.
18. Монополія та монопсонія на ринку.
19. Олігополія і її вплив на економіку.
20. Теорія зайнятості та безробіття.
21. Теорія інвестицій та капіталу.
22. Ринкова економіка проти планової економіки.
23. Теорія глобалізації та її вплив на економіку.
24. Ефективність ринкової конкуренції.
25. Економічна теорія споживчого поведінки.
26. Фінансові ринки та їх функції.
27. Роль держави в регулюванні ринків.
28. Економічний ріст та розвиток.
29. Модель "економіки споживчого суспільства".

30. Спільність економічних і соціальних процесів.
31. Теорія господарського циклу.
32. Монетарна політика та її вплив на економіку.
33. Теорія доходів та зайнятості.
34. Інфляція і її наслідки.
35. Валютний курс та зовнішньоекономічна діяльність.
36. Роль торгівлі та тарифів у світовій економіці.
37. Теорія ринкового рівноваги.
38. Економічні аспекти енергетики та використання ресурсів.
39. Економіка здоров'я та медична допомога.
40. Економіка освіти та її вплив на суспільство.
41. Економічні аспекти забруднення навколишнього середовища.
42. Теорія розвитку людського капіталу.
43. Теорія економічного росту.
44. Економіка ресурсів та їх використання.
45. Економіка та інновації.
46. Роль технологічних інновацій у розвитку економіки.
47. Теорія міжнародних економічних відносин.
48. Теорія економічного розвитку країн.
49. Економіка розвинених країн та країн, що розвиваються.
50. Теорія торгівлі та розвиток міжнародних економічних організацій
51. Теорія імовірності та її вплив на економічні рішення.
52. Роль інвестицій у створенні робочих місць та економічному зростанні.
53. Теорія ринкових збоїв та методи їх виправлення.
54. Економіка інтернет-господарства та цифрової революції.
55. Теорія інноваційних підприємств та їх роль у розвитку економіки.
56. Споживчі тенденції та їх вплив на ринкові процеси.
57. Економічні аспекти соціальної відповідальності бізнесу.
58. Теорія розвитку сільськогосподарського сектору економіки.
59. Роль географії та ресурсів у формуванні регіональної економіки.
60. Теорія гендерної економіки та рівноправності в оплаті праці.
61. Економіка міграції та її вплив на ринок праці.
62. Роль малого бізнесу у розвитку економіки.
63. Теорія глобальної фінансової кризи.
64. Стратегія «блакитного океану»
65. «Антикрихкість» у сучасній економіці
66. Вплив політичних режимів на економіку.
67. Теорія корпоративного управління та її вплив на компанії.
68. Економічні аспекти зовнішньої торгівлі та міжнародних відносин.
69. Економіка глобальної продукції та логістики.
- 70. Теорія інноваційної економіки та її роль у створенні конкурентних переваг.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.
2. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. – К.: Видавництво Ліра-К, 2020. – 450 с.
3. Петруня Ю.Є., Задоя А.О. Економіка: базовий курс. Навчальний посібник [Електронне видання].[6-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2023. 265 с.
4. Кокареєв І. В. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокареєв. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.

Додаткова

1. Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н. доц. Є.В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2023. 264 с.
2. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.
3. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 412 с.
4. Горняк О. В., Матюк Т. В. Економічна теорія. Навч.-метод. посібн. Одеса: 2020. 140 с
5. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають? Київ: Наш формат, 2022. 968 с

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України. URL: www.me.gov.ua

2. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>